

जवाहरलाल नेहरु विश्वविद्यालय येथे “छत्रपती शिवाजी महाराज अध्यासन केंद्र” स्थापन करण्यास मान्यता देण्याबाबत.....

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.२२/विशि-२

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक : ०४ मार्च, २०२४.

संदर्भ क्र :- १. मा.मंत्री वने, सांस्कृतिक कार्य व मत्स्यव्यवसाय यांच्या अध्यक्षतेखाली दि.०४.१२.२०२३ रोजी पार पडलेल्या बैठकीचे इतिवृत्त.

२. कुलगुरु, जवाहरलाल नेहरु विश्वविद्यालय, नवी दिल्ली यांचे दि.२७.०२.२०२४ रोजीचे पत्र.

प्रस्तावना :- छत्रपती शिवाजी महाराज हे भारतातील मराठा साम्राज्याचे संस्थापक होते. छत्रपती शिवाजी महाराजांनी शिस्तबद्ध लष्कर व सुसंघटित प्रशासकीय यंत्रणेच्या बळावर एक सामर्थ्यशाली आणि प्रागतिक राज्य उभे केले. जवाहरलाल नेहरु विश्वविद्यालय येथे छत्रपती शिवाजी महाराज अध्यासन केंद्र उभारणी करण्यासाठी ३५० वा शिवराज्याभिषेक वर्ष करीता मंजूर निधीतून रु.१०.०० कोटी देण्यास संदर्भ क्र.१ येथील दि.०४.१२.२०२३ च्या बैठकीत मान्यता देण्यात आली आहे. त्यानुसार विद्यापीठाने संदर्भ क्र.२ येथील पत्रान्वये जवाहरलाल नेहरु विश्वविद्यालय येथे छत्रपती शिवाजी महाराज अध्यासन केंद्र स्थापन करण्यासाठी रु.१०.०० कोटी निधी उपलब्ध करून देण्याची विनंती केली आहे. सदर केंद्रामध्ये पुढील विषयांचा समावेश असणार आहे :- १.अंतर्गत सुरक्षा, २. पश्चिम हिंदी महासागरातील मराठा नौदल रणनिती, ३.गनिमी कावा, ४.किल्यांच्या तटबंदी संदर्भाती रणनिती तसेच ५.मराठा इतिहास. सदरहू केंद्र विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या नियमानुसार निर्माण होणार आहे. त्याचप्रमाणे या केंद्रात मराठी भाषेतील प्रमाणपत्र/डिप्लोमा अभ्यासक्रम तसेच मराठा साम्राज्याची सैन्य व्यूहरचना व किल्ले आणि तटबंदी यामधील पदवी व पी.एच.डी ची सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे.

सदर प्रस्तावाच्या अनुषंगाने नमूद करण्यात येते की, सांस्कृतिक कार्य विभागाकडून ३५० वा शिवराज्याभिषेक वर्ष करीता मंजूर निधीतून जवाहरलाल नेहरु विश्वविद्यालय, नवी दिल्ली येथे छत्रपती शिवाजी महाराज अध्यासन केंद्र स्थापन करण्यासाठी रु.१०.०० कोटी देण्यात येणार असल्याने जवाहरलाल नेहरु विश्वविद्यालय, नवी दिल्ली येथे “छत्रपती शिवाजी महाराज अध्यासन केंद्र” स्थापन करण्यास प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :- छत्रपती शिवाजी महाराजांचे विचार, त्यांच्याबद्दलची माहिती त्याचप्रमाणे मराठा साम्राज्याची सैन्य व्यूहरचना व किल्ले आणि तटबंदी यावरील अभ्यासक्रम उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने जवाहरलाल नेहरु विश्वविद्यालय, नवी दिल्ली येथे “छत्रपती शिवाजी महाराज अध्यासन केंद्र” स्थापन करण्यास खालील अटीच्या अधिन राहून प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे :-

१. सदर अध्यासनाच्या स्थापनेसाठी सांस्कृतिक कार्य विभागाकडून रु.१०,००,००,०००/- (रुपये दहा कोटी रुपये फक्त) ठोक रक्कम देण्यात येईल.
  २. यापूर्वी महाराष्ट्र शासनाकडून अध्यासनासाठी निधी प्राप्त झाला असल्यास सदर निधीवरील व्याज छत्रपती शिवाजी महाराज अध्यासन केंद्रासाठी वापरण्यात यावा.
  ३. शासनाकडून उपलब्ध होणारे अनुदान राष्ट्रीयकृत बँकेच्या नियतठेवीत गुंतवण्यात येईल आणि या रक्कमेतून प्राप्त होणारी व्याजाची रक्कम अध्यासनाच्या कामकाजासाठी उपयोगात आणली जाईल.
  ४. विद्यापीठास कोणताही अधिकचा निधी उपलब्ध करून दिला जाणार नाही. विद्यापीठास लागणारा अधिकचा निधी विद्यापीठाने स्वनिधीतून उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे.
  ५. अध्यासनाचा महसूल नियत ठेवीवर मिळालेल्या व्याजातून उभारला जाईल. अध्यासनासाठी चालविण्यात येणा-या पाठयक्रमांतील शुल्क आणि प्रशिक्षण कार्यक्रम व सल्ला/समुपदेशन प्रकल्प चालविण्यातून निर्माण झालेले उत्पन्न यांमधून निर्माण केलेल्या महसुलाद्वारे यात भर घालण्यात येईल.
२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०३०४१५५४४२७८०८ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(शरद कोकाटे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल तथा कुलपती यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
- २) मा.मुख्यमंत्री, यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा.प्रधान सचिव, सांस्कृतिक कार्य विभाग
- ४) कुलगुरु, जवाहरलाल नेहरू विश्वविद्यालय, नवी दिल्ली.
- ५) मा.मंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) उप सचिव (विशि), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) उप सचिव (विशि), सांस्कृतिक व कार्य विभाग, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) निवड नस्ती (विशि-२), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.